

Grænsebetrægtningen:

Det betaler sig at foretage en Produktionsudvidelse, saafremt den derved skabte Merindtægt overskrider de nødvendige Merudgifter.

En Udvidelse af Baconproduktionen baseret paa importeret Korn.

Af Fuldmægtig, cand. polit. *Knud Rasmussen.*

Nedenstaaende Artikel gengiver 1. Del af en Afhandling, der tilsigter en Analyse af de økonomiske Virkninger af en Produktionsudvidelse paa 1 Mill. Baconsvin paa Basis af importeret Korn (Majs).

1. Del omhandler de produktions-økonomiske Forhold hos Producenten. I 2. Del, der bringes i det følgende Nr. af Tidsskriftet, behandles Slagteriernes og Eksportens Forhold samt Produktionsudvidelsens privat- og valutaøkonomiske Konsekvenser.

Indledende Bemærkninger.

Efter Krigen er der diskuteret meget om Landbrugets Produktionsomkostninger i Forbindelse med Raavarepriserne og Eksportpriserne.

Det er mit Indtryk, at der ofte, selv naar der har været Tale om betydelige Produktionsudvidelser paa Basis af importerede Raastoffer, er ræsonneret ud fra noget tvivlsomme Gennemsnitsomkostningsbetrægtninger, baseret paa de for Tiden (paa Grund af den lille Produktion) høje Omkostninger, hvor man paa Grund af det danske Landbrugs og de danske Andelsvirksomheders store uudnyttede Kapacitet snarere kunde naa til værdifulde Resultater ud fra en Grænsebetrægtning, hvorved man stiller *Merindtægter* og *Merudgifter* ved Produktionsændringen overfor hinanden.

Jeg vil i denne Artikel forsøge at gennemføre en saadan Grænsebetrægtning, vel vidende, at jeg springer over Gærdet, hvor det er lavest, ved at behandle Baconproduktionen fremfor f. Eks. Smørproduktionen.

Imidlertid er det mit Haab, at jeg netop for Svineholdets Vedkommende vil kunne gennemføre Analysen saa meget grundigere. Jeg vil maaske i Artiklen komme ind paa en Del mindre betydningsfulde Problemer, som man ved en senere lignende Undersøgelse kunde se bort fra som Størrelser af „the second „order of smalls“, men jeg vil da bede Læseren opfatte det saaledes, at disse Problemer er taget med af principielle Grunde.

Forudsætningen for Artiklen er, at der i Forvejen foregaar en Produktion af saavel Mælk som Svin omtrent som i 1946, samt at Udvidelsen holder sig indenfor saadanne Grænser, at Staldenes og Slagteriernes Kapacitet ikke behøver at udvides.

For at give Opgaven et konkret Indhold, vil jeg ved de endelige Udregninger regne med, at Produktionsudvidelsen vil bestaa i 1 Million Baconsvin og af den dermed følgende Forøgelse i slagtede Avlssvin. Denne Udvidelse af Produktionen vil i Forhold til 1946 betyde ca. 50 pCt., men da hele Produktionen tænkes eksporteret, vil det betyde en Forøgelse af Eksporten paa godt 100 pCt.

Jeg vil lige nævne, at jeg vil anlægge det Synspunkt, at Merproduktet ikke kan faa Del i de tidligere hjemmeproducerede Foderstoffer, men at det fuldtud maa baseres paa Foderstoffer, som ellers ikke vilde staa til Raadighed for Produktionen. En anden Sag er det saa, at jeg, for at undgaa en for ensidig Fodring, regner med, at en Del af det importerede Foder kan byttes med tilsvarende Mængder indenlandske Fodermidler fra den allerede igangværende Produktion.

Endvidere vil jeg bemærke, at jeg ikke har søgt at tage Hensyn til de Forhold, som er betinget af den fejlslagne Høst i 1947.

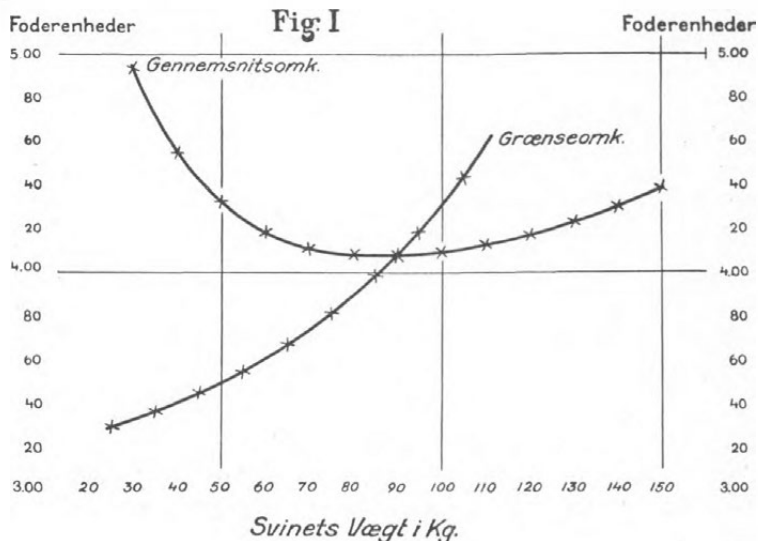
Hvilken Størrelse Svin skal vi producere?

Dette Spørgsmaal vil jeg ganske kort besvare, idet jeg gaar ud fra, at Produktionen skal afsættes paa det engelske Marked eller andre Markeder, hvor der ønskes Baconsvin, d. v. s. Svin, der slagtes ved ca. 90 kg levende Vægt.

Jeg vil samtidig bemærke, at ogsaa et andet Forhold taler, især i disse foderknappe Tider, for denne Slagtevægt.

90 kg er nemlig den Vægt, der giver det mindste Foderforbrug pr. produceret kg Flæsk. (Det skal dog nævnes, at Pasningsomkostningerne pr. kg Flæsk bliver mindre ved større Svin).

Paa Fig. I ses en Grænse- og en Gennemsnitsomkostningskurve (maalt i F. E.) ved Produktion af 1 kg Svin ved forskellig Vægt.

Grænseomkostningskurven viser det Antal F. E., der skal til, for at et Svin af den paagældende Vægt tager 1 kg paa.

Gennemsnitsomkostningskurven viser det samlede Antal F. E., Svinet ved den paagældende Vægt har ædt, divideret med dets Vægt i kg.

Tallene er taget fra Professor *Jespersens* Bog: *Svineavl og Svinehold* S. 158—160, og de anførte Fodermængder er uden Tvivl mindre end de i den almindelige Svineproduktion medgaaede, men hvis vi forudsætter, at Praksis bruger samme Procent mere Foder saavel til Soholdet som til Opfedningen af Grisene, vil vi stadig faa minimalt Foderforbrug ved de 90 kg levende Vægt.

I.

Avlens Forhold.

Jeg vil nu undersøge, hvor mange Baconsvin der kan produceres om Aaret *pr. Avlssvin* (alle Søer og Orner).

I „Husdyrproduktionens Tilrettelægning 1940“ (udgivet af Landbrugsraadet) regnes der (S. 765) med en gennemsnitlig Produktion paa 10 *Slagterisvin pr. So pr. Aar*.

I „Landbrugets Produktion og Økonomi“ (udgivet af Landbrugsraadet 1945) (S. 60—61) naas ved en Beregning for 1943 til 12,3, der dog (fordi der i Beregningen *ikke* er taget Hensyn til Udsættene blandt Svinene, inden de naar Slagterivægten) skønmæssigt nedsættes til 12 *Slagterisvin om Aaret pr. So*.

Ved disse Beregninger tales der om Slagtninger *pr. So*, og der ses bort fra saavel Ornerne som Udsættersøer til Slagtning og Halvdelen af Goldsøer, der ikke er udsat til Slagtning.

Jeg vil benytte samme Beregningsmetode som den i „Landbrugets Produktion og Økonomi“, men jeg vil korrigere Metoden gennem Hensyntagen til dels alle *Avlssvin* og dels *Udsættelserne* under Opfedningen, og vi maa derfor først have Oplysninger om disses Størrelse.

Pattegrise pr. Kuld.

Fra 1933 oplyser Statistisk Departements Svinetællinger baade Antallet af *diegivende Søer* og Antallet af *Pattegrise hos Søerne*.

Dette giver, idet vi for hvert Aar tager alle Svinetællingerne med i Beregningen, følgende Antal *Pattegrise pr. Kuld*:

1934	8,56	1939	8,47
1935	8,56	—	—
1936	8,19	—	—
1937	8,46	1945	8,36
1938	8,55	1946	8,25

Fra Svinetællingen 15. Januar 1932 til og med Svinetællingen 18. April 1933 haves Oplysninger om Antallet af *diegivende Søer* samt om Antal *Grise* under 2 Mdr.

Ved Division faas, at der er ca. 12,35 *Grise* under 2 Mdr. *pr.*

diegivende So, hvilket ved en Sammenligning med de ca. 8,50 Pattegrise pr. diegivende So ved de efterfølgende Tællinger giver det Resultat, at Fravæningen i Praksis sker ved Alderen omkring $5\frac{1}{2}$ Uge. Denne Fravænningsalder er væsentligt under de af ledende Svineavlsfolk ofte anbefalede 8 Uger, men Tallene skal nok være i Overensstemmelse med den i Praksis fulgte Fremgangsmaade.

Fra Beretning fra Forsøgslaboratoriet Nr. 186, S. 137, haves Oplysninger om Dødeligheden for Pattegrise. Af disse Oplysninger fremgaar det, at der blandt Forsøgsmaterialet af 10,62 levendefødte Grise pr. Kuld er ca. 8,50 tilbage ved Alderen $5\frac{1}{2}$ Uge.

Hvis Pattegrisene hos Søerne paa et givet Tidspunkt fordeler sig jævnt over Alderen $0-5\frac{1}{2}$ Uge, vilde der efter Forsøgsberetningens Materiale være ca. 8,92 Pattegrise pr. diegivende So og saaledes dø endnu ca. 0,4 Gris pr. Kuld inden Fravæningen ved Alderen $5\frac{1}{2}$ Uge.

Medens der saaledes efter Forsøgsmaterialet blandt Grise, der fordelte sig jævnt over Alderen $0-5\frac{1}{2}$ Uge, vilde være døde ca. $10,62 \div 8,92 = 1,70$ Grise pr. Kuld, vilde der i Praksis, hvis der pr. Kuld ogsaa fødtes 10,62 levendefødte Grise, dø $10,62 \div \text{ca. } 8,50 = \text{ca. } 2,12$.

Da Søerne i Praksis sandsynligvis er lidt ringere end Forsøgsberetningens, har de antagelig ikke haft helt saa mange levendefødte Grise, og Pattegrisenes Dødelighed skulde da ikke ligge helt saa meget over Forsøgsgrisenes, som Tallene 1,70 og 2,12 viser.

Jeg vil dog regne med den Dødelighed, som fremgaar af dette Forhold, og vil saaledes gaa ud fra, at der pr. Kuld i Praksis vil dø yderligere 0,5 Pattegrise inden Fravæningen, d. v. s. ca. 6 pCt.

Fra Fravæning til Slagtning ved 90 kg vil der ogsaa være et Frafald, men medens Pattegrisene, der udsættes, er uden Værdi, vil mange Svin, der senere udsættes (f. Eks. paa Grund af Utrivelighed, brækket Ben el. lign.), have en vis Værdi, om ikke til andet saa til Destruktion.

Ved de sammenlignende Forsøg med Svin fra Avlscentre

har man i de senere Aar været helt nede paa en Udsætterprocent (ved Opfodringen fra 20—90 kg) paa 3—4. (Forsøgsberetning Nr. 224, S. 16).

Fra Forsøgsberetningen Nr. 192 (S. 20 og 27) faas (fra et Materiale, der er langt nærmere, hvad vi kan regne med i Praksis) en Udsætterprocent paa ca. 11,7.

Materialet og Staldforholdene er vel nok her en Del bedre end venteligt i Praksis, men Udsætterprocenterne omtales som forholdsvis høje (bl. a. en Del Dødsfald af Paratyfus), og jeg vil mene, at man for Praksis kan regne med en *Udsætterprocent fra Fravænningen til 90 kg paa ca. 12.*

Under Forudsætning af, at Dødeligheden indenfor hele Perioden fra Fravænningen til Slagtingen er lige stor, hvilket nogenlunde stemmer med Erfaringerne fra sammenlignende Forsøg med Svin fra Avlscentre, kan vi opstille følgende Udsætterprocenter for Svinetællingens forskellige Grupper:

Pattegrise hos Søerne	Grise		
	under 35 kg	35—60 kg	over 60 kg
18 pCt.	9 pCt.	5 pCt.	1 pCt.

Dette vil for Inddelingerne ved de ældre Tællinger svare til:

Under 2 Mdr.	2—4 Mdr.	over 4 Mdr.
16 pCt.	9 pCt.	3 pCt.

Vi kan nu ud fra Svinetællingerne og Slagtestatistikken og med Hensyntagen til disse Udsætterprocenter foretage Beregninger over den aarlige Produktion af Slagterisvin pr. Avlssvin.

Jeg benytter mig af Statistisk Departements Opgørelser over Slagtningerne, dog har jeg ændret disse Tal lidt paa to Punkter:

1. Jeg regner for Aarene til og med 1939 med 200 000 Hjemmeslagtninger i Stedet for Departementets 150 000, da dette Tal ofte er kritiseret som for lille. (Se f. Eks. „Landbrugets Produktion og Økonomi“, S. 78, Fodnoten).

2. Endvidere har jeg i Overensstemmelse med ovennævnte Udsætterprocenter reduceret Tallet for slagtede Polte med 5 pCt. ud fra Tanken om, at ikke alle disse Svin vilde have naaet de 90 kg.

Superfosfat

Før Krigen blev der her i Landet aarlig anvendt ca. 100 kg Superfosfat pr. Hektar Landbrugsareal. Dansk Jord maatte i 5 Krigsaar savne dette aarlige Tilskud af Fosforsyre, og store Arealer har lidt stærkt under dette Savn. —

Efter at en Udvidelse af vor Fabrik i Nørresundby nu er tilendebragt, er vore 3 Fabrikkers samlede Produktionskapacitet kommet op paa over 400.000 Tons Superfosfat pr. Aar, og vi kan saaledes nu dække Danmarks normale Forbrug af denne Gødning, der i Aarene før Krigen kun androg ca. 380.000 Tons pr. Aar.

Det
Gødnings-

danske
Kompagni A/s

Selvindstillende Kværne

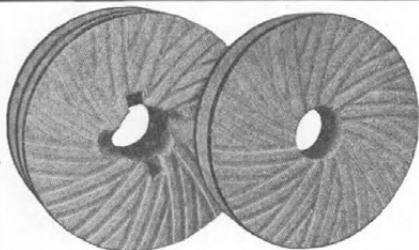
5—6 og 700 paa Lager

Møllesten støbes
til alle Kværne

Reparationer udføres

Laurits Andersen

Kværn- og Møllestensfabrik . »Hilsted« . Faaborg . Telf. 797

Kunst-Møllesten

for enhver Kværn

A/S Møllestensfabrikken „**ENGSKO**“

Strømmen pr. Randers, Tlf. 651

Frøavlscentret Hunsballe

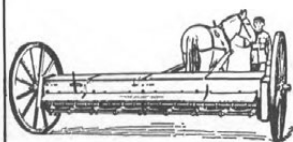
Holstebro

Tlf. 533 - Holstebro

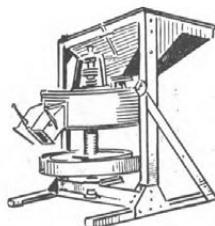
„ 1470 - Slagelse

Frøavl og

Frøhandel

VILLEMØES
GØDNINGSSPREDER
2½ m - 3,8 m

*Nutidens bedste og
mest rentable*

Landbrugsmaskiner

Læs Beretningerne fra

GYRO KVÆRN Statens Redskabsprøver
FLERE STØRRELSER

Beregning for 1934—39.

Svinebestanden 1. Januar 1934 antages at være Gennemsnittet af Svinetællingerne 15. December 1933 og 16. Januar 1934, og fra 31. December 1939 har vi direkte en Svinetælling.

	Antal Svin i Tusinder					
	Avls- svin	Hos Søerne	Andre under 35 kg	35—60 kg	Over 60 kg	Ialt
Bestanden 1. Januar 1934	378	729	932	854	705	3598
Bestanden 31. Decb. 1939	387	804	749	657	537	3134
Forøgelsen	+9	+75	÷183	÷197	÷168	÷464
Efter Reduktion af Hen- syn til Udsættelserne bliver Tallene	+9	+61	÷167	÷187	÷166	÷450
Slagtninger ialt 1934/39 (Poltene reduceret med 5 pCt.) =						27 981
÷ Tilbagegang i Bestanden						450
						27 468
						4 578

Det gennemsnitlige Antal Avlssvin 384 500.

Produktionen bliver herefter 11,9 Svin pr. Avlssvin pr. Aar.

Tilsvarende Beregninger giver for følgende Perioder Resultaterne:

1925—29	giver ca. 13,4.
1925—32	" " 13,1.
1945—46	" " 11,2.

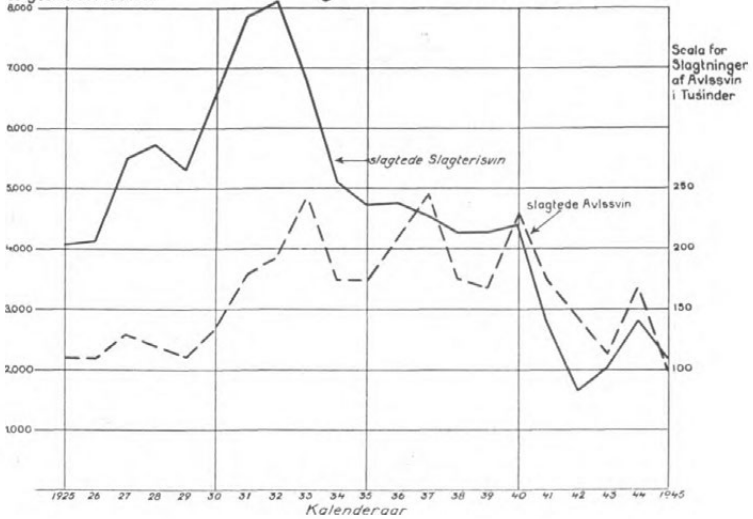
Disse Beregninger viser, at der fra Svinekortordningens Indførelse er sket en Ændring af Svineproduktionen i Retning af en forholdsvis mindre Produktion af Bacon og en forholdsvis større Produktion af Soflæsk. Denne Omlægning skyldes antagelig især et vist spekulationsbetinget Sohold og de (i hvert Fald i Sammenligning med Prisen paa kortløse Svin) gode So-priser.

At der indtraadte en væsentlig Ændring af Produktionen ses klart af Fig. II.

I Forsøgsberetning Nr. 192, S. 51—53, findes der Oplysninger om nogle Forsøgssøers Holdbarhed, og det ses, at Søerne i Gennemsnit har faaet 6,4 Kuld inden Udsættelsen. Regner vi

Scala for Slagtninger af
Slagterisvin i Tusinder

Fig. II **SLAGTNINGER**

med, at en So pr. Aar faar 1,9 Kuld Grise, vil det betyde, at Søerne har holdt ca. $3\frac{1}{3}$ Aar, hvilket igen betyder, at man for at holde Bestanden af Avlssvin vedlige, maa udskifte 30 pCt. af den om Aaret.

I 1927—29 udgjorde Bestanden gennemsnitlig ca. 410 000 Avlssvin, og der slagtedes aarligt ca. 121 000, altsaa ca. 30 pCt.

I 1934—39 udgjorde Bestanden gennemsnitlig ca. 384 500 Avlssvin, og der slagtedes gennemsnitlig ca. 190 700, altsaa ca. 50 pCt.

I mine senere Beregninger vil jeg regne med, at der pr. Avlssvin, udover hvad der gaar til den stadige Udskiftning af Avlssvinene (ca. 0,4 pr. Avlssvin om Aaret), kan produceres 12,5 Baconsvin om Aaret, hvilket altsaa svarer til ialt ca. 12,9 Svin om Aaret pr. Avlssvin.

Jeg anser det altsaa for muligt at naa op over de 11,9, som faas ved Beregningen for 1934—39, men paa den anden Side tør jeg ikke regne med, at man kan naa helt op over 13, som ved Beregningen for 1925—32, idet dette vilde forudsætte, at Foderet, der staar til Raadighed for Produktionen, ikke var begrænset, og at man saaledes ikke behøvede at begrænse Pro-

duktionen, hverken som i 30'erne paa Grund af Kortordningen eller som nu paa Grund af Foderknapheden.

For at producere 1 000 000 Baconsvin om Aaret, vil der altsaa kræves en Bestand paa ca. 80 000 Avlssvin og en aarlig Udskiftning af ca. 32 000 Avlssvin.

De slagtede Avlssvin vil jeg efter Oplysningerne i Forsøgsberetning Nr. 186, S. 48, ansætte til en *gennemsnitlig levende Vægt ved Slagtningen paa 190 kg.*

Produktionsudvidelsens Igangsættelse.

Da der i de sidste Aar er udsat langt flere Søer end nødvendigt, vil jeg regne med, at den ekstra Bestand paa de 80 000 Avlssvin kan skabes i Løbet af et Aar paa den Maade, at ca. 40 000 Søer beholdes i Avlen frem for at udsættes, og at de resterende ca. 40 000 lægges til i samme Aar af Svin, som ellers kunde være slagtet.

Paa denne Maade vil Bestanden af de 80 000 Avlssvin ogsaa blive saaledes sammensat, at man kan regne med en nogenlunde jævn Udsættelse for Fremtiden.

Drægtighedsperioden og Opfedningsperioden er tilsammen ca. 11 Mdr., men da Gyltene gerne skal være lidt ældre end almindelige Baconsvin, før de løbes første Gang, vil jeg regne med, at Slagtningerne af Baconsvin først efter ca. 12 Mdr. kan vokse med de 83 333 om Maanedene, som Produktionsudvidelsen vil indebære.

II.

Produktionen hos Landmanden.

Oplysningerne om Produktionen hos Landmanden er især hentet fra Landøkonomisk Driftsbureau's Materiale, dels fra de publicerede Oplysninger om Svineholdet, og dels fra de originale Regnskaber og Driftsbureauets Arbejdstabeller, hvortil jeg ved Forstander *Ridders* Velvilje har haft Adgang.

Driftsbureauets væsentligste Oplysninger om Svineholdet findes i Beretningernes aarlige Tabel, som ses nedenfor S. 124.

Inden jeg gaar nærmere ind paa Behandlingen af de enkelte Forhold, vil jeg gerne komme med nogle Bemærkninger om det originale Materiale (Regnskaberne).

Først vil man lægge Mærke til, at de 150—200 Brug, hvorfra der haves Svineholdsregnskaber, er et *meget lille* Materiale til at repræsentere Landets 200 000 Landbrug.

Om de enkelte Regnskaber vil jeg lige bemærke, at de desværre ikke alle er ført lige nøjagtigt. Mange giver det Indtryk, at en hel Del af Posteringsne (det gælder især for Pasningsomkostningerne) ikke stammer fra nøjagtige Opnoteringer, men fra Skøn ved Regnskabsafslutningen. Endvidere er det *under en Fjerdedel af Regnskaberne*, der har Oplysninger om et for nedenst. Tabels Opstilling saa vigtigt Forhold som Svinenes Vægt ved Aarets Begyndelse og Slutning. For at beregne Tilvæksten i kg, der ved Division med 90 giver Antal beregnede Slagterisvin, maa man altsaa i Driftsbureauet skønne over Svinenes Vægt, saavel ved Aarets Begyndelse som ved dets Slutning. Dette Skøn vil selvsagt medføre en betydelig Usikkerhed for en Opgørelse af *de enkelte Brugs* Foderforbrug pr. beregnet Slagterisvin, men jeg tror ikke, at det medfører særlig stor Usikkerhed for det *gennemsnitlige Foderforbrug* pr. beregnet Slagterisvin for alle Brugene under eet.

Her nævnede jeg det *gennemsnitlige Foderforbrug pr. beregnet Slagterisvin for alle Brug under eet*, og som det fremgaar af Tabellen er dette for 1945—46 beregnet til 467 F. E.

Imidlertid maa jeg kritisere Driftsbureauets Beregning af disse Gennemsnit for alle Brug.

Driftsbureauet beregner dem blot som simple Gennemsnit for de 154 Brug, som er med i Opgørelsen, uden at tage Hensyn til, at de største Brug ved denne Beregning faar alt for stor Vægt i Gennemsnittet.

Det gennemsnitlige Foderforbrug, som oplyses for alle Brug under eet, skulde efter min Mening bedst muligt repræsentere det gennemsnitlige Foderforbrug ved Opfodringen af Svin *inden for det danske Landbrug som Helhed*, og for at opnaa dette forekommer det mig, at det vilde være naturligt ved Beregning af dette Gennemsnit at lade de forskellige Brugsstørrelser faa Indflydelse paa dette Gennemsnit *i Overensstemmelse med det Antal Svin, som i Praksis produceres paa vedkommende Brugsstørrelse*.

Idet jeg gaar ud fra, at Produktionen inden for de enkelte Brugsstørrelser forholder sig som det ved Svinetællingerne konstaterede Svinehold, vil jeg opstille følgende Vægte for Beregning af Gennemsnittet for alle Brug:

Brugsstørrelsen i ha:						
Under 10	10—20	20—30	30—50	50—100	Over 100	Ialt
24	25	20	19	8	4	100

Disse Tal stemmer praktisk taget overens med de i „Landbrugsgets Produktion og Økonomi“, S. 153, anførte, men de er i stærk Modsætning til de af Landøkonomisk Driftsbureau anvendte (tilfældige) Vægte ved Beregningen af Gennemsnittet. Driftsbureauets Beregning lader de store Brug faa alt for stor Vægt, for 1945—46 er Vægtene saaledes:

Brugsstørrelsen i ha.						
Under 10	10—20	20—30	30—50	50—100	Over 100	Ialt
9	12	14	29	22	14	100

At Driftsbureauets Beregning kan give Tal, som stærkt afviger fra det mere omhyggeligt beregnede Gennemsnit, ses paa vedføjede Tabel fra Driftsbureauets Beretning 1945—46, hvor jeg ved Siden af Driftsbureauets Gennemsnit har beregnet de reviderede Gennemsnit. Især forekommer det mig uheldigt, at Nettooverskudet af Driftsbureauet beregnes til ÷ 4,61 Kr. pr. beregnet Svin, medens jeg faar Tallet + 3,96 Kr.

Endvidere belyser følgende Tal for en Aarrække Driftsbureauets Gennemsnit i Sammenligning med det reviderede Gennemsnit:

	Foderforbrug i F. E. pr. beregn. Slagterisvin		Nettooverskud i Kr. pr. beregn. Slagterisvin	
	Driftsbureauets Gns.	Revideret Gns.	Driftsbureauets Gns.	Revideret Gns.
1937/38	468	470	19,80	19,97
1938/39	491	490	22,49	23,18
1939/40	476	468	13,42	14,52
1940/41	469	446	19,55	23,60
1941/42	462	436	1,77	8,89
1942/43	479	464	9,26	14,34
1943/44	492	469	25,07	32,51
1944/45	470	454	20,15	28,79
1945/46	467	452	÷4,61	+3,96

(Det landøkonomiske Driftsbureaus Beretning 1945—46).

Gennemsnit pr. beregnet Slagterisvin.

	Ejendomsstørrelse 1945—46						Alle Brug	
	Under 10 ha	10—20 ha	20—30 ha	30—50 ha	50—100 ha	Over 100 ha	1945-46	Rev. Gns.
Antal Besætninger	14	19	22	44	33	22	154	—
Prod.ber. Svin pr. Besætn.	15.1	21.9	33.1	38.8	42.4	78.2	—	—
Foderforbrug:								
Kraftfoder, kg	313	310	336	320	344	346	329	322
Mælk og Valle, F. E. ...	78	79	78	85	100	118	90	83
Grovfoder, F. E.	51	42	42	53	54	35	48	47
Ialt F. E.	442	431	456	458	498	499	467	452
Indtægt, Kr.:								
Salg	178.43	179.79	183.00	179.94	181.82	178.45	180.42	180.24
Godning	5.07	4.37	4.59	4.75	4.39	4.23	4.56	4.65
Ialt....	183.50	184.16	187.59	184.69	186.21	182.68	184.98	184.89
Spec. Udgifter, Kr.:								
Kraftfoder	90.21	85.16	89.59	87.71	93.91	92.50	89.91	88.74
Mælk og Valle	36.86	39.52	39.86	42.67	49.24	57.18	44.84	41.03
Grovfoder	9.29	8.42	8.73	11.11	13.55	8.00	10.35	9.59
Pasning	20.48	17.00	16.82	19.20	16.79	17.95	18.01	18.23
Hestekraft, Inventar ...	2.43	2.11	2.50	2.84	3.30	3.10	2.80	2.54
Dyrl., Forsikr. m. m. ...	2.14	2.84	4.05	4.11	4.33	4.05	3.80	3.32
Ialt....	161.36	155.05	161.55	167.64	181.12	182.78	169.71	163.45
Bruttooverskud, Kr. ...	22.14	29.11	26.04	17.05	5.09	÷ 0.10	15.27	21.44
Alm. Udgifter, Kr.:								
Driftslederløn	3.64	5.05	5.50	5.41	4.51	3.68	4.78	4.77
Forrentning	2.29	2.63	2.45	2.91	3.55	3.68	3.00	2.68
Bygningsomkostninger .	7.14	7.89	10.73	12.61	15.27	14.45	12.10	10.03
Ialt....	13.07	15.57	18.68	20.93	23.33	21.81	19.88	17.48
Nettooverskud 1945—46 .	9.07	13.54	7.36	÷ 3.88	÷ 18.24	÷ 21.91	÷ 4.61	3.96
do. 1944—45 .	37.62	33.33	25.46	29.88	8.71	÷ 0.96	—	—
do. 1940/41—44/45 .	30.09	24.93	20.16	19.64	5.86	÷ 1.82	—	—
do. 1917/18—45/46 .	18.66	16.86	16.29	13.72	7.83	0.93	—	—

Jeg vil i de endelige Beregninger, hvor jeg benytter mig af Gennemsnitstal for alle Brug under eet, overalt benytte de reviderede Gennemsnit.

Endvidere vil jeg i Stedet for som Driftsbureauet at beregne Tallene pr. beregnet Slagterisvin à 90 kg foretrække at beregne Tallene pr. leveret Baconsvin.

Produktionsudvidelsen vil bestaa af:

$$\begin{aligned} 1\ 000\ 000\ \text{Baconsvin à } 90\ \text{kg} &= 90\ 000\ 000\ \text{kg} \\ 32\ 000\ \text{Avlssvin à } 190\ \text{kg} &= 6\ 080\ 000\ \text{kg} \end{aligned}$$

Et beregnet Slagterisvin sættes af Driftsbureauet = 90 kg Tilvækst.

Driftsbureauet vil altsaa dividere det samlede Foderforbrug med 1 067 600, medens jeg kun vil dividere det med 1 000 000.

Det af mig beregnede Foderforbrug pr. produceret Baconsvin vil altsaa forholde sig til Driftsbureauets Foderforbrug pr. beregnet Slagterisvin som 1,068 til 1,000, hvorfor jeg ved Beregningen vil forøge Driftsbureauets Tal med 7 pCt.

A. FODERFORBRUGET

Spørgsmaalet om, hvilken Fodermængde der i Praksis anvendes til Produktion af et Baconsvin, er desværre ikke til at besvare med større Sikkerhed. Driftsbureauets Svineholdsregnskaber er for faa, til at man kan anse dem for repræsentative, men da det er de eneste Oplysninger, vi har ved Siden af Forsøgsresultaterne, hvilke sidste i hvert Fald ikke kan betragtes som repræsentative, vil jeg gaa ud fra Driftsbureauets Oplysninger.

a. Driftsbureauets Oplysninger.

Disse viser for alle Aar et Foderforbrug, som svinger omkring 460 F. E. pr. beregnet Slagterisvin.

Jeg har for Aarene 1933—34 til 1937—38 under Hensyntagen til de enkelte Brugsstørrelsers Andel i den samlede Produktion foretaget en Analyse af, hvorledes de *producerede Svin* fordeles sig efter Foderforbrug. Resultatet blev som vist i nedenstaaende Tabel, der dels viser Fordelingen for alle Brug og dels for Brug med „normalt“ (8—19 pCt.) Sohold.

	Foderenheder pr. beregnet Slagterisvin									Ialt
	250-300	300-350	350-400	400-450	450-500	500-550	550-600	600-650	650-700	
Alle Brug.....	7	52	166	280	254	135	72	26	8	1000
8-19 pCt. Søer	—	72	164	270	247	148	79	20	—	1000

For Brugene med „normalt“ Sohold var *det gennemsnitlige Foderforbrug pr. beregnet Slagterisvin 455 F. E.*

En Middelfejlberegning paa Foderforbruget ved „normalt“ Sohold giver en Middelfejl (Standardafvigelse) paa ca. 65 F. E., og det viser sig, at det faktiske Foderforbrug viser en mere „flad“ Fordeling end den normale Fordeling.

	Faktiske Fordeling	Normal Fordeling
Indenfor 0,76 μ	ca. 517 ‰	ca. 553 ‰
Udenfor 1,52 μ	ca. 170 ‰	ca. 128 ‰

At Fordelingen bliver „fladere“ end den normale Fordeling, vilde man ogsaa vente, dels fordi Manglen paa Indgangs- og Udgangsvægt for Svinene i Regnskaberne (jfr. S. 122) vil gøre Beregningerne af de enkelte Brugs Foderforbrug pr. beregnet Slagterisvin usikker, og dels fordi Svinenes Pasning og Fodring samt Staldforholdene spiller en meget stor Rolle for Foderforbruget.

b. Andre Oplysninger om Foderforbruget.

Fra Forsøgsberetningerne Nr. 186 og Nr. 192 haves Opgørelser over det samlede Foderforbrug pr. Slagterisvin beregnet paa den Maade, at Sofoderet (i baade Gold- og Drægtighedsperioden) og Foderet til Udsættere medregnes i Slagterisvinenes Foderforbrug.

Disse Opgørelser samler sig omkring 360 F. E. for Svin af jævn god Afstamning, men (hvad der uden Tvivl spiller en stor Rolle) samtidig for Svin, der har haft gode Staldforhold og er blevet passet særlig godt.

Da disse Beregninger medtager Foderet til Søerne, men ikke som Driftsbureauet medregner Søernes Tilvækst, vil en Sammenligning med Driftsbureauets Foderforbrug pr. beregnet Slagterisvin kræve, at Forsøgenes Tal formindskes med ca. 3,5 pCt., altsaa svarer de 360 F. E. ved Forsøgene til ca. 347 F. E. for Driftsbureauet.

De 3,5 pCt. faas paa følgende Maade:

En So tager ca. 40 kg paa i Vægt om Aaret.

1 000 000 Baconsvin à 90 kg = 90 000 000 kg

80 000 Avlssvin à 40 kg = 3 200 000 kg

$$\frac{93,2}{90,0} = 1,035.$$

I Forsøgsberetning Nr. 186, S. 68, er Foderforbruget opgjort for forskellige Sogrupperes Grise, og dette Foderforbrug varierer fra 335 F. E. til 435 F. E., med en stærk Ophobning omkring 360 F. E.

Om Grunden til det store Foderforbrug paa 435 F. E. siger Beretningen (S. 66), at man „af eksperimentelle Grunde er blevet ved med at drive Avl med en Del Søer, hvis Ydelse i Virkeligheden var saa ringe, at de burde have været udsatte, saa snart man var klar over deres Avlsværdi“.

Dette Foderforbrug svarer til 420 F. E. pr. beregnet Slagtersvin mod Driftsbureauets ca. 460 F. E., og det viser, forekommer det mig, at selv med *meget ringe* Svin kan man under *gode* Staldforhold og med *god* Pasning holde sig ca. 10 pCt. under Driftsbureauets Foderforbrug.

Ofte kan man se fremtrædende Svineavlsfolk indskærpe, at man ved mere rationel Pasning af Svinene i Praksis kan nedsætte Foderforbruget betydeligt. Saaledes skrives der i den fra Holbæk Amts Forsøgsstation i 1947 udsendte Beretning, at et bedre Kendskab til Svinenes rationelle Pasning og Fodring hos mange Landmænd vilde kunne medføre betydelige Foderbesparelser, ja, lige op til 100 F. E. pr. Slagtersvin, og i sidste Udgave af den af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab udgivne Bog, *L. Lauridsen: „Svinehold og Svinefodring“*, siges det Side 21—22:

„Trods en stærkt forøget Interesse for Svineholdet i det 20. Aarhundrede vandt en virkelig rationel Avl og Pleje kun langsomt Terræn i det brede Lag af Svineholdere. Aarsagen hertil maa vel i første Række søges i manglende Læresteder, hvor Ungdommen kunde faa den nødvendige Træning i Svineavl og Svinefodring“. Og videre: „Derfor er Svineholdet i det store

Flertal af Landbrug stort set blevet en Menneskealder bagefter Heste- og Kvægholdet, naar Talen er om rationel Avl og Pleje. Dette maa rettes!"

Jeg vil i Beregningen gaa ud fra et Foderforbrug paa Størrelse med Driftsbureauets, men jeg vil samtidig belyse den økonomiske Stilling, hvis Foderforbruget var mindre.

c. Foderforbruget ved Beregningen.

Jeg vil undersøge Foderforbruget, som faar Betydning ved Beregningen, i to Afsnit:

- 1) Foderforbruget ved Merproduktet, naar Produktionen er oppe paa det højere Niveau og stadig holdes der.
- 2) Foderforbruget i Investeringsaaret, hvor Bestanden forøges for at muliggøre den senere større, løbende Produktion.

1. Foderforbruget ved Merproduktet, naar Produktionen er oppe paa det høje Niveau.

Jeg vil foretrække at foretage Beregningen saaledes, at jeg belaster Baconsvinene med det samlede Foderforbrug ved Svineholdet og betragter de slagtede Avlssvin som „gratis“ fodermæssigt set, hvilket gør, at jeg maa regne med 7 pCt. større Foderforbrug end efter Driftsbureauets Opgørelse, se S. 125.

Merproduktet tænkes baseret paa en Import af Majs (Beregningen gælder stort set dog ogsaa for Byg), men jeg vil understrege, at jeg ikke tænker mig, at Svinene skal fodres ensidigt med Majs. Tværtimod regner jeg med, at en stor Del af Majsen byttes ud med Korn og andre Foderstoffer fra den øvrige igangværende Svineproduktion, saaledes at hele Svineproduktionen vil foregaa med det omtrentlige Forhold 1:2 mellem Majs og andet Korn.

Dette Bytte regner jeg foretaget i Forholdet 1 F. E. Majs mod 1 F. E. Korn m. m., selv om Majsen uden Tvivl vil være et kærkomment Tilskud til det øvrige Foder, bl. a. paa Grund af dens A-Vitaminer.

I Beregningen vil jeg anvende to forskellige Foderforbrug:

A. 490 F. E. pr. produceret Baconsvin (svarende til ca. 458 F. E. pr. beregnet Slagterisvin efter Driftsbureauets Opgørelse).

Dette Forbrug vil jeg kalde „det sandsynlige Foderforbrug“, da jeg vil antage, at det nogenlunde svarer til, hvad der i Praxis vilde bruges.

B. 390 F. E. pr. produceret Baconsvin (svarende til ca. 365 F. E. pr. beregnet Slagterisvin efter Driftsbureauets Opgørelse). Dette Forbrug vil jeg kalde „det optimistiske Foderforbrug“. Det svarer, opgjort efter Forsøgsberetningens Metode, til ca. 378 F. E., og det skulde være muligt ved rationel Avl og Pasning at naa ned paa dette Foderforbrug.

Foderforbrug A (490 F. E. pr. Baconsvin).

Til Produktionen af de 1 000 000 Baconsvin vil jeg regne med, at de 85 Mill. F. E. (svarende til 510 Mill. kg Skummetmælk) skal være Mælk eller andet Proteinfoder, og jeg vil tænke mig dette fremskaffet paa følgende Maade:

- 1) Kødbenmel 2,5 Mill. kg, svarende til 30 Mill. kg Skummetmælk.
- 2) 120 Mill. kg Skummetmælk tages fra Oste- og Kaseinfremstillingen. Da en Del af Vallen herfra tidligere er blevet anvendt til Foder, regnes der herved med en Forøgelse af Mælkefoderet paa 90 Mill. kg Skummetmælk. De øvrige 30 Mill. kg regnes da at svare til den Mængde Valle, som ved Oste- og Kaseinfremstillingen vilde være anvendt til Foder.
- 3) Den resterende Proteinmængde, især Mælk, regnes fremskaffet fra den øvrige animalske Produktion ved Bytte med Majs i Forholdet 1 F. E. til 1 F. E.

Dette vil kræve 65 Mill. F. E. Majs.

- ad 1) Den ovennævnte Mængde Kødbenmel behøver ikke at blive taget fra den øvrige animalske Produktion, da der ved Udvidelsen af Svineproduktionen vil komme tilstrækkeligt Destruktionsaffald til Fremstilling af denne Mængde Kødbenmel.

Ifølge Friis-Mikkelsen: „Slagteriernes Biprodukter“ (1934), S. 172, vil der pr. slagtet Svin gaa ca. 5 kg til Destruktion, og medregnes det, der gaar til Destruktion fra Udsættelserne, kan man regne med, at der heraf kan produceres de 2,5 Mill. kg Kødbenmel.

ad 3) Det ovennævnte Bytte af Majs med proteinrigt Foder (især Mælk) mener jeg, at man kan tillade sig at foretage i Forholdet 1 F. E. til 1 F. E.

Dels drejer det sig kun om $\frac{1}{7}$ af den i 1946 til Foder anvendte Mælkemængde (og en langt mindre Brøkdeld af det samlede Proteinfoder) og dels kan man regne med, at Majsen, som oven for omtalt, vil have en gavnlige Virkning som Tilskud til det øvrige Foder.

Jeg vil her lige fremhæve, at Merproduktionen af Bacon tænkes foretaget uden en samtidig Udvidelse af Mælkeproduktionen. Denne sidste betragtes som værende uforandret paa Størrelse med Produktionen i 1946.

Foderforbruget ved Merproduktionen bliver herefter:

1) Kødbenmel ca.	5 Mill. F. E.
(egentlig lidt mindre i F. E., men det kan erstatte den tilsvarende Mængde Mælk)	
2) Skummetmælk 20 Mill. F. E. ÷ Valle 5 Mill. F. E.	15 Mill. F. E.
3) Majs, hvoraf en Del ombyttes	470 Mill. F. E.
<hr/>	
Ialt	490 Mill. F. E.

Foderforbrug B (390 F. E. pr. Baconsvin).

Jeg vil regne med, at 70 F. E. heraf skal være Mælk eller andet Proteinfoder.

Det samlede Foderforbrug ved Merproduktionen bliver da:

1) Kødbenmel	5 Mill. F. E.
2) Skummetmælk (÷ Valle)	15 Mill. F. E.
3) Majs, hvoraf en Del ombyttes	370 Mill. F. E.
<hr/>	
Ialt	390 Mill. F. E.

2. Foderforbruget i Investeringsaaret.

(Beregnes kun for Foderforbrug A = 490 F. E.).

I denne Beregning, hvor Fordelingen af Foderforbruget over de forskellige Maaneder er noget skønsmessig, vil jeg regne med et aarligt Foderforbrug pr. So paa 1600 F. E., hvilket svarer til et Sofoder paa 128 F. E. pr. Baconsvin.

Resten af Foderet pr. Baconsvin: $490 \text{ F. E. } \div 128 \text{ F. E. } = 362 \text{ F. E.}$, vil jeg med Støtte i de af Professor *Jespersen* i

Svineavl og Svinehold, S. 158—60, anførte Fodernormer, men under Hensyntagen til saavel større Foderforbrug som længere Opfedningsperiode opdele efter Grisenes Alder paa følgende Maade:

1. Maaned	Kun Sofoder.	5. Maaned	69 F. E.
2. "	18 F. E.	6. "	87 "
3. "	41 "	7. "	92 "
4. "	55 "	Hele Perioden	362 F. E.

Sofoderet vil jeg under Hensyntagen til forskelligt Foder i Drægtighedsperioden og Diegivningsperioden — for Enkeltheds Skyld regner jeg her med 2 Kuld om Aaret — fordele saaledes:

1. Maaned	96 F. E.	7. Maaned	96 F. E.
2. "	96 "	8. "	96 "
3. "	96 "	9. "	96 "
4. "	126 "	10. "	126 "
5. "	193 "	11. "	193 "
6. "	193 "	12. "	193 "
		Hele Aaret	1600 F. E.

Idet jeg derefter regner med, at Bestanden af Avlssvin i Løbet af et Aar skal stige jævnt med 80 000 for at muliggøre en Stigning i det maanedlige Antal Slagtninger paa 83 333 Baconsvin ved Aarets Slutning, faas for dette Aar følgende Foderforbrug:

	F. E. i Tusinder		
	Sofoder	Opfedningsfoder	Samlet Foder
1. Maaned	320	0	320
2. "	960	0	960
3. "	1 600	0	1 600
4. "	2 440	0	2 440
5. "	3 727	0	3 727
6. "	5 014	0	5 014
7. "	5 653	750	6 403
8. "	6 293	4 167	10 460
9. "	6 933	8 750	15 683
10. "	7 773	14 500	22 273
11. "	9 060	21 705	30 810
12. "	10 347	29 416	39 763
Hele Invest.-Aaret	60 120	79 333	139 453

Selv om man egentlig burde regne med, at dette Foder var sammensat paa en lidt anden Maade end Foderet ved den løbende Produktion, vil jeg dog regne det for sammensat paa samme Maade, idet den derved begaaede Fejl er ringe.

Fordelingen bliver da:

Kødbenmel 711 500 kg der regnes for	1 423 000 F. E.
Skummetmælk 34 152 000 kg der dog paa Grund af	
Vallen kun regnes for 25 614 000 kg Skm. = ..	4 269 000 F. E.
Majs 127 073 000 kg =	133 761 000 F. E.
Ialt	139 453 000 F. E.

B. ARBEJDSOMKOSTNINGERNE VED SVINEPRODUKTIONEN

Driftsbureauet beregner for hver af Brugsstørrelserne:

Under 10 ha, 10—20 ha, 20—30 ha, 30—50 ha, 50—100 ha og over 100 ha:

- 1) Antal producerede Svin pr. Brug.
- 2) Arbejdsomkostningerne pr. produceret Svin.
- 3) Omkostningerne pr. Arbejdsdag ialt.

Ved at dividere Arbejdsomkostningerne pr. produceret Svin med Omkostningerne pr. Arbejdsdag, kan man faa et Udtryk for den medgaaede *Arbejdsmaengde* pr. produceret Svin.

Dette har jeg gjort for Aarene 1928/29—1945/46, og ved at sammenstille de derved fundne Arbejdsmaengder pr. produceret Svin med Antal producerede Svin pr. Brug, ses der for alle Brugsstørrelser en tydelig Tendens til, at der ved større Produktion medgaar en mindre Arbejdsmaengde pr. Svin.

Den medgaaede Arbejdsmaengde pr. produceret Svin viser sig at være en Del større for de helt smaa Brug end for Grupperne over 20 ha, i hvilke sidste den praktisk taget er lige stor.

Arbejdsmaengden pr. Svin i Gennemsnit for alle Aarene:

Under 10 ha	1,760 Arbejdsdage	30— 50 ha	1,163 Arbejdsdage
10—20 ha	1,410 "	50—100 ha	1,115 "
20—30 ha	1,227 "	Over 100 ha	1,192 "

Forskellen mellem de medgaaede Arbejdsmængder er dog ikke større, end at jeg mener det berettiget at udtrykke dem ved et vejet Gennemsnit (reviderede Vægte) af de medgaaede Arbejdsmængder for alle Brug under eet. Endvidere beregnes et Gennemsnit for Produktionen pr. Brug, beregnet med Vægte efter Antal Brug i de forskellige Brugsstørrelser i hele Landet, som jeg ansætter til:

Brugsstørrelsen i ha						
Under 10	10—20	20—30	30—50	50—100	Over 100	Ialt
46	26	14	10	3	1	100

Resultatet af de vejede Gennemsnit for *Produktionen pr. Brug* og *Arbejdsmængden pr. produceret Svin* ses i følgende Opstilling og paa Fig. III, hvorpaa de enkelte Aars Punkter er nummereret fortløbende.

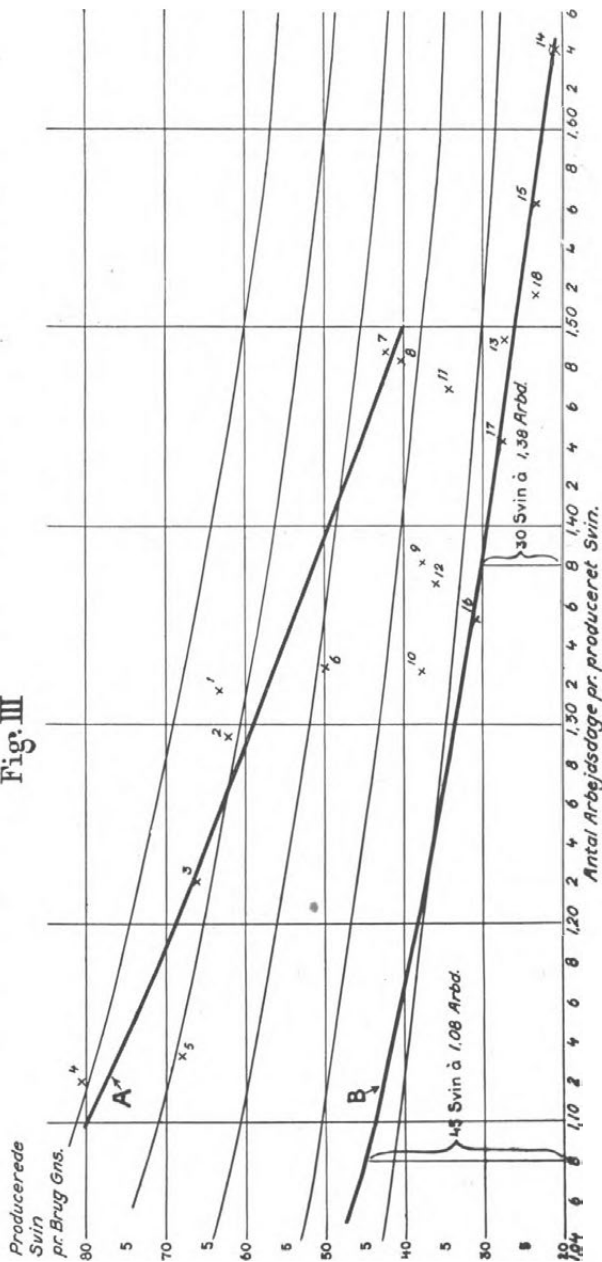
Regnskabsaar	Aarets Nr. i Diagrammet	Antal Svin pr. Brug	Antal Arbejdsdage pr. prod. Svin
1928/29	1	63,1	1,318
1929/30	2	62,1	1,294
1930/31	3	66,1	1,221
1931/32	4	80,6	1,221
1932/33	5	68,0	1,134
1933/34	6	49,8	1,329
1934/35	7	42,1	1,488
1935/36	8	40,1	1,483
1936/37	9	37,8	1,381
1937/38	10	37,7	1,372
1938/39	11	34,2	1,469
1939/40	12	35,9	1,371
1940/41	13	27,2	1,494
1941/42	14	20,7	1,641
1942/43	15	23,2	1,562
1943/44	16	30,9	1,353
1944/45	17	27,2	1,442
1945/46	18	23,2	1,516

Fig. III mener jeg, at man fuldt forsvarligt kan fortolke i følgende 3 Tempi:

1) Indtil 1935/36, hvor Prisen pr. Arbejdsdag begyndte at stige, kan Sammenhængen mellem Arbejdsforbruget og Svineproduk-

Arbejdsdage til Pasningen ved stor og lille Produktion.

Fig. III

AKTIESELSKABET

DANSK FRØKULTUR

FRØAVL - FRØHANDEL

KERTEMINDE

Telefon 255, 264 og 585

KONTRAKTAVL

af alle Sorter

MARK- OG HAVEFRØ

Redskaber

A/S Brødr. Brincker

Grejsdal Hammerværk

VEJLE

Grundlagt 1867

M. Jørgensen.

Frøavl og Frøhandel

GREJSDALEN 4/6
VEJLE

GRUNDLAGT
1884

HAVEFRØ
BLOMSTERLØG

alt til FRUGTTÆRLEJE

DET NYE BAAND

DERES KØBMAND GARTNER HAR POSERNE MED

Neve's Frøhandel

Telegramadresse: Penseed

Telefon 1907

Gl. Landevej 24

Roskilde · Danmark

Avls Kontrakt tegnes paa gunstige

Betingelser · Friavl købes

Bankforbindelse: Roskilde Bank

MOTORSPRØJTNING

tilbydes Landbrugere og Frøavlere til billigste Priser

UKRUDT

PLANTESYGDOMME

SKADEDYR

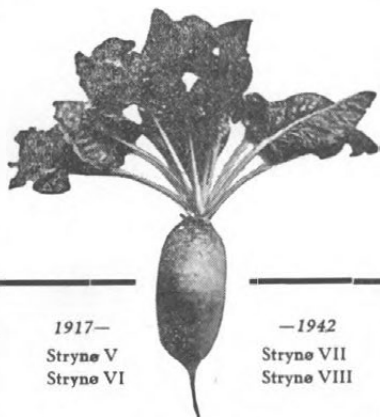
SPECIAL-SPRØJTER til alle Formaal

Kapacitet: 11 Motorsprøjter

Forlang Tilbud, som er absolut uden Forbindende for Dem

GARTNERNES MOTORSPRØJTER I/S

Frederiksborgvej 238 - København NV - Telefon Søborg 454-1754

1917—

Strynø V
Strynø VI

—1942

Strynø VII
Strynø VIII

Strynø IX

25 Aar har Barres Strynø nu været
i I. Klasse ved Statsforsøgene.

»Landmændene holder af den,
og Køerne æder den gerne.«

Stamfrø af egen original Avl
tilbydes.

R. Nielsen Kold,
Strynø. Tlf. 5.

V. STEINS

analytisk-kemiske

LABORATORIUM

NØRREVOLDGADE 12
KØBENHAVN K. Telf. 4143-10143

Frits Jensen & Reinhold Jensen

Arkitekter

Telf. 363.

Vejle

Tlf. 2694.

Mange Aars Erfaring i

Landbrugsbyggeri

af enhver Art og overalt i Danmark.

tionens Størrelse med god Tilnærmelse angives ved den med A mærkede Kurve, som klart viser, at Arbejdsforbruget pr. produceret Svin falder ved stor Produktion.

2) Fra 1935/36—1939/40 sker der paa Grund af Lønstigningen en vis Arbejdsbesparelse, som dog maa være naturligt begrænset.

3) Fra 1940/41 maa man økonomisere stærkt med Arbejds-kraften, men siden da har man sandsynligvis ikke i større Udstrækning kunnet indskrænke Arbejdsforbruget yderligere, saa de Svingninger, vi her træffer i Arbejds-mængden pr. produ-ceret Svin, vil jeg opfatte som et Resultat af Produktionens Størrelse, og Sammenhængen kan karakteriseres ved den med B mærkede Kurve.

Paa Fig. III er med tynde Linier indtegnet nogle Hyperbler, der viser samme Totaludgift (Totalarbejds-mængde) til Svine-pasning.

Den med B mærkede Kurve er bestemt paa Grundlag af de 6 Punkter fra 1940/41, 41/42, 42/43, 43/44, 44/45 og 45/46.

Merproduktet vil betyde en Stigning i Produktionen fra ca. 30 Svin pr. Brug til ca. 45 Svin pr. Brug. (Disse Tal viser sam-tidig, at som Gennemsnit har de regnskabsførende Brug ca. 3 Gange saa stor Svineproduktion som alle Landets Brug).

Produktionsudvidelsen fra 30 til 45 Svin pr. Brug vil betyde en Ekstrapolation af Kurven ud over de Produktionsstørrelser, som dækkes af de 6 Punkter. Ved denne Ekstrapolation lægges Kurven saaledes, at „Vinklen“, som dannes med Hyperblen, er uændret.

Der faas saaledes:

45 Svin à 1,08 Arbejdsdage	=	48,6 Arbejdsdage
30 Svin à 1,38 Arbejdsdage	=	41,4 Arbejdsdage
Merproduktet paa 15 Svin kræver		7,2 Arbejdsdage
Merproduktet kræver pr. Svin		0,48 Arbejdsdage

Dette svarer til ca. 35 pCt. af de ved den oprindelige Produk-tion medgaaede 1,38 Arbejdsdage pr. Svin.

Jeg vil følgelig regne med, at Arbejdsomkostningerne pr.

Svin indenfor Merproduktet er 35 pCt. af de tidligere Arbejdsomkostninger pr. Svin.

Ganske vist vilde maaske en Del Husmænd i Tilfælde af, at der blev Mulighed for at udvide Svineproduktionen, ikke regne deres egen Arbejds løn med i deres Overvejelser, i hvert Fald ikke fuldt ud. Men da Arbejdskraften jo kunde have været anvendt andre Steder, vil jeg i Beregningen holde mig til de 35 pCt.

C. HESTEKRAFT OG INVENTAR.

Af en Undersøgelse i Driftsbureauets Regnskaber fremgaar det, at ca. 50 pCt. af denne Udgiftspost er Andel i Kraftmaskiner, Kværn m. m., altsaa Udgifter, som, da Kapaciteten langt fra er udnyttet, ikke vil vokse ved en Udvidelse af Svineholdet. (En anden Sag er, at man ved større Svinehold efter Driftsbureauets Fordelingsregler vilde belaste Svineholdet med en større Procent af disse Omkostninger).

Da ogsaa en Del af Udgifterne, som gaar til Hestekraft, kan antages kun at ville stige lidt ved Produktionsudvidelsen, vil jeg regne med 50 pCt. af Driftsbureauets Tal og mene, at der derved vil være rigelig Dækning for de meget faa Udgiftsførelser, der vil komme til det specielle Svineholds inventar.

Det bemærkes, at Transporten til Slagteriet regnes betalt af dette (Kørepenge) og saaledes ikke føres paa denne Konto.

D. DYRLÆGE, FORSIKRING M. M.

Udgifterne paa denne Post har jeg for en hel Del Regnskaber opdelt i Undergrupper og fandt, at den bestod af:

Dyrlæge og Medicin	ca. 10 pCt.
Bedækning	ca. 14 pCt.
Elektricitet	ca. 23 pCt.
Fragt	ca. 13 pCt.
Andel i Kontoen „Forskelligt“	ca. 40 pCt.

For Merproduktet kan vi vel regne med, at Udgifterne til Dyrlæge og Medicin vil være uforandrede pr. Svin.

Udgifterne til Bedækning vil vi se bort fra, da disse Penge gaar fra Svineholder til Svineholder, og vi medtager Foderet og andre Omkostninger til Ornerne i vor Beregning pr. Baconsvin.

Udgiften til Fragt vil vi ogsaa se bort fra, da vi regner med, at Slagteriet betaler Fragten til Slagteriet, og da Fragten for Kornet er indregnet i Kornprisen.

Elektricitetsudgifterne vil vel nok (p. G. a. at en Del er faste Udgifter) blive lidt mindre pr. Svin.

Udgifterne paa Kontoen „Forskelligt“, der fordeles som Driftslederlønnen, er af en saadan Art, at Produktionsudvidelsen ikke kan tænkes at forøge dem væsentligt.

Jeg vil ialt for Posten Dyrlæge, Forsikringer m. m. regne med 50 pCt. af *Driftsbureauets Tal*.

E. DRIFTSLEDERLØN OG BYGNINGSOMKOSTNINGER.

Paa ingen af disse Poster vil der være Grund til at regne med ekstra Udgifter paa Grund af Produktionsudvidelsen, saa længe denne holder sig inden for Staldenes forhaandenværende Kapacitet, og dertil begrænser denne Undersøgelse sig.

F. FORRENTNING.

Driftsbureauet regner med, at den Kapital, der er *investeret i Besætningen*, skal forrente sig med 6 pCt., og det samme vil jeg regne som Omkostning, uanset denne Rentesats forekommer mig lidt vel høj under Hensyntagen til Nutidens Renteforhold.

G. GØDNINGEN.

Som Indtægtspost ved Siden af Salget af Svinene beregner Driftsbureauet Gødningsværdien pr. beregnet Slagterisvin.

Jeg vil ved Undersøgelsen af den privatøkonomiske Balance anvende dette Tal, medens jeg med Hensyn til Valutabalancen henviser til Beregningerne i det senere Afsnit „Indledende Oplysninger om Valutavirkningerne“.

Samlede Omkostninger hos Landmanden.

Omkostningerne hos Landmanden (jfr. Tabellen S. 124) bliver herefter (eksklusive Foderomkostningerne):

	1945/46 Kr. pr. ber. Svin	+ 7 pCt. ¹⁾ Kr. pr. Baconsvin	Heraf for Merproduktet	
			pCt.	Kr. pr. Baconsvin
Pasning	18,23	19,51	35	6,83
Hestekraft Inventar	2,54	2,72	50	1,36
Dyrlæge, Forsikring m. m.	3,32	3,55	50	1,78
Driftslederløn og Bygninger	14,80	15,84	0	0
Forrentning	2,68	2,87	100	2,87
Ialt	41,57	44,49		12,84
Gødningsværdien	4,65	4,98	100	4,98
Ialt ÷ Gødningsværdien ..		39,51		7,86

¹⁾ Se Omregningen fra beregnet Slagterisvin til produceret Baconsvin Side 125 og 128.

(Fortsættes).